

Nr 45

Av herr **Svenungsson m. fl.**, om sänkning av pensionsåldern för yrkesfiskare.

(Lika lydande med motion nr 49 i Andra kammaren)

Inom yrkesgrupper med särskilt stark förslitning psykiskt och fysiskt har under senare år framförts krav på ändring av nuvarande bestämmelser angående tidpunkten för erhållande av folkpension. De svenska yrkesfiskarna har i detta sammanhang en alldeles speciell ställning. Få yrkesgrupper kan med större rätt hävda att den nuvarande ålderspensionen inte i tidshänseende överensstämmer med den tidpunkt då yrkesgruppen måste upphöra med sitt yrke.

Generellt hänför sig önskemålen till det faktum att arbetsliv och samhälle radikalt förändrats sedan den nuvarande åldersgränsen en gång fastställdes. Många andra industriländer har dragit konsekvensen av utvecklingen mot en rimlig fördelning av välståndsökningen genom att utöver högre lön, kortare arbetstid, längre semester även låta människorna få pension vid en tidigare tidpunkt så att de inte är totalt utslitna då de går i pension.

Internationellt tillämpar vi i vårt land fortfarande en relativt hög pensionsgräns. För få medför denna höga pensionsålder så påtagliga nackdelar som för våra yrkesfiskare. De hårda påfrestningar som de dagligen utsättes för hör oskiljaktigt samman med yrket och lär knappast kunna minskas. Så mycket angelägnare är det då att ge dem möjlighet att sluta med sitt krävande arbete innan de är fullständigt förslitna.

Fiskarna måste, efter att nätt och jämt ha hunnit över sitt livs middagshöjd, gå i land för gott med värkbrutna lemmar och härjade ryggar, ur stånd att — hur gärna de än önskar — vidare deltaga i det egentliga fisket. I de flesta fall finns ingen annan möjlighet än att söka sjukpension. Detta är emellertid knappast det sätt på vilket en människa bör tackas för en värdefull insats.

Endast högmoderna, effektiva produktionsenheter kan numera driva havsfisket efter så rationella metoder att avkastningen någorlunda motsvarar de stora investeringarna och ger folket ombord deras rimliga levebröd. Fiskefartygen är i dag oändligt mycket bättre avpassade för påfrestningar även på mänsklig arbetskraft än tidigare, men Nordsjön märker ändå snart sin man. Utomstående har nog svårt att göra sig en rättvisande föreställning om hur detta arbete år efter år under snart sagt obegränsad arbetstid och kanske storm- och överfallsväder sliter på en människa. Det gestaltar sig ofta till ett spel med blottade nerver för att klara sig själv och skutan. Lägg därtill bekymren för det dagliga levebrödet och gnagande oro för

en oviss morgondag, när man kanske inte ens når upp till existensminimum trots en fullvärdig arbetsinsats.

Den förtidiga avgången av sålunda förbrukad personal är oroande och betyder alldeles för många personliga tragedier för att man skall kunna acceptera den. Det gäller här människor som vikt sitt liv åt ett hårt yrke och inte vill något hellre än att arbeta på sjön och fylla sina plikter mot familj och samhälle. De har ingen nämnvärd chans till extrainkomster eller till omskolning till annat yrke. Däremot skulle en sänkning av folkpensionsåldern till 63 år väsentligt förbättra deras ställning.

Självfallet inger undantagslagstiftning i pensionshänseende alltid betänkligheter, men fiskarnas arbetsvillkor är så säregna att de motiverar särskild hänsyn. Fiskarna har inte på många år kunnat tillgodogöra sig något av den standardhöjning som så många andra tagit ut i form av exempelvis förkortad arbetstid, längre semester eller högre lön. De kan fortfarande endast i ringa utsträckning tillgodogöra sig den service i kulturellt och socialt hänseende som räknas till välfärdsmedborgares självklara förmåner. Ekonomiskt har de sett sina villkor väsentligt försämrats på senare år, så att deras realinkomst nu föga överstiger existensminimum. Med små inkomster och tyngande skuldsättning kan de inte avsätta något till en trygghetsreserv, och från sina ekonomiska och fackliga organisationer kan de inte påräkna något mer verksamt ekonomiskt stöd, om de i förtid nödgas avbryta det aktiva fisket. I denna situation framstår det som ett rättvisekrav, att samhället ingriper och genom att sänka folkpensionsåldern bereder dem ett åldersskydd som bättre än nu tryggar deras försörjning.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om sänkt pensionsålder för yrkesfiskare.

Stockholm den 15 januari 1969

Arne Svenungsson (m)

Paul Brundin (m)

Ragnar Sveningsson (m)